

<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2215>

Öğr. Gör. Memiş KARAER

Selçuk Üniversitesi, Taşkent Meslek Yüksekokulu, Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, Konya / TÜRKİYE

Öğr. Gör. Ayşe YAVUZ

Selçuk Üniversitesi, Taşkent Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Konya / TÜRKİYE

Citation: Karaer, M. & Yavuz, A. (2020). Türkiye ekonomisinde kadın girişimciler ve destek politikaları üzerine teorik bir araştırma. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(63), 3783-3789.

TÜRKİYE EKONOMİSİNDE KADIN GİRİŞİMCİLER VE DESTEK POLİTİKALARI ÜZERİNE TEORİK BİR ARAŞTIRMA

ÖZET

Kadınların çalışma hayatındaki yerleri bütün dünyada her zaman alt seviyelerde kalmıştır. Günümüzde, erkeklerin egemenliğinde olan çalışma hayatına kadınların da girmesinin gerektiği düşüncesi yaygınlaşmıştır. Dünyada özellikle 1970 yıllarından itibaren kadın çalışan ve girişimciler üzerine çalışmalar yapılmıştır. Aynı zamanda kadınların iş hayatında olmaları için gerekli adımlar atılmaya başlatılmıştır. Girişimciliğe destekler Türkiye’de özellikle 1980’lerden itibaren serbest piyasa ekonomisine geçilmesiyle birlikte artmıştır. Bu yıllarda kadınlar, çok fazla girişimcilik konusunda ekonomik piyasalarda gözükmemişlerdir. Kadın girişimcilere verilen en büyük destekler 2000’li yıllardan itibaren ortaya çıkmıştır. Kadınların iş hayatında ve istihdam da kullanılmayan bir potansiyel olmaktan çıkarılması gerekliliğine kanaatine varılmıştır. Ülkemizde ise özellikle son 15 yıldır kadın girişimcilere yönelik çok çeşitli ve ciddi oranda destekler verilmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada kadın girişimcilere sağlanan destekler detaylı bir şekilde ele alınarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Kadın Girişimciler, Girişimci Destekleri.

A THEORETICAL RESEARCH ON WOMEN ENTREPRENEURS AND SUPPORT POLICIES IN THE TURKISH ECONOMY

ABSTRACT

Women’s working place in the world has always remained sub-levels all over the world. Nowadays, the idea that women must enter the working life, which is dominated by men, has become widespread. Especially in the world since 1970, studies have been carried out on women workers and entrepreneurs. At the same time, steps have been taken to ensure that women are in business. Support for entrepreneurship has increased in Turkey, especially since the 1980s with the introduction of the free market economy. In these years, women have not been seen in the economic arena on too much entrepreneurship. The greatest support given to female entrepreneurs has been evident since the 2000s. It has been concluded that it is necessary for women to be excluded from the unused potential in business and in employment. Especially in the last 15 years, a wide variety of support has been given to female entrepreneurs in our country. In this context, the support provided to women entrepreneurs has been examined in detail.

Keywords: Women, Women Entrepreneurs, Entrepreneur Support

1. GİRİŞ

Küreselleşen dünya ekonomisindeki gelir dağılımındaki adaletsizlik, bölgesel ekonomik farklılıklar, bütün dünyada artarak devam eden işsizlik ve yoksullaşma, birçok ülkenin yeterince büyüyememesi ve etkin bir rekabet ortamının oluşturulamaması gibi etmenler günümüz dünyasında girişimcilik faktörüne hayati bir önem kazandırmıştır. Birçok ülke, girişimcilerin niteliklerini ve niceliklerini arttırmak için yeni politikalar ve teşvikler uygulamaya başlamıştır (Özyılmaz, 2016).

Girişimcilik anlayışı dünyada 1980’lerden bu yana önemli bir gelişim göstermiştir. Bu gelişim çalışanların demografik yapısında birçok değişiklik meydana getirmiş ve özellikle bu değişimlerden, kadınlar da önemli ölçüde etkilenmiştir. Kadınların Sanayi Devrimi’ne kadarki görevleri ev ve el sanatları olarak çok açık bir şekilde tanımlanırken, daha sonraki dönemlerde kadınlar toplumda önemli ölçüde değişti.

İşgücüne katılan kadınlar çoğalmış, çalışan karıkoca sayısında yükselme meydana gelmiş ve ailenin iaşesini tek başına sağlayan anneler daha sık görülmeye başlanmıştır.

Son yıllarda toplumda her alanda büyük bir atılım ve aktiflik içerisinde olan kadınlar, özellikle çalışma hayatı içerisinde ağırlıklarını gittikçe artan bir oranda hissettirmeye başlamışlardır. Kadınlar; sahip oldukları yetenek ve becerileri kullanabilme, bağımsız olabilme, esnek çalışma saatlerine sahip olabilme, toplumda sosyal rollerinde değişiklik yaparak ağırlıklarını hissettirebilme, ücretli olarak çalışma yerine gelirlerini kendi işlerinden elde edebilme vb. nedenlerle kendi işlerini kurma yolunu benimsemektedirler (Türkten ve Demiryürek, 2017:58).

Kadın girişimciliği, istihdam artışının yanı sıra kadının toplum içinde sahip olduğu rol ve statüsünü güçlendirmesi, kendine olan güvenini arttırması ve ekonomik bağımsızlığını elde etmesi açısından son derece önemlidir. Tüm bunlar kendine güvenli bireyler yetişmesini ve daha sağlıklı bir toplum yapısının ortaya çıkmasını sağlar. Ayrıca kadın girişimcilerin ekonomiye katılımı, üretken nüfusun toplumun geneline oranını arttırmakta ve ekonomik büyümeye olumlu etki yapmaktadır. Bu sebeplerle atıl kapasite olarak tanımlanabilecek kadın girişimcilerin desteklenerek ekonomiye kazandırılması Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde kalkınmaya yönelik önemli adımlardan biri olmaktadır (Şahin, 2009:298).

Dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de de kadın girişimciliğini desteklemek amacıyla kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları tarafından çeşitli proje ve programlar gerçekleştirilmektedir. Her ne kadar kadınların erkeklere göre işgücüne katılımı ve girişimcilik faaliyetleri konusunda istenen seviyede olmadığı bir gerçek olsa da, kadınların her geçen gün hem girişimcilikte, hem de ekonomik hayatta daha etkin hale gelmeye başladığı söylenebilir.

2. GİRİŞİMCİ KAVRAMI

Bazı iktisatçılar girişimciyi esasta risk ve kârla alakalı olarak düşünmektedirler. Bu açıdan girişimciler üretim aşamasındaki risk faktörüne karşılık kâr sağlamak amacıyla üretim yaparlar. Genel olarak üretimin riskini ve satış sürecindeki belirsizliklerini yüklenerek, işgücü, toprak ve sermaye faktörlerini bir araya getiren ve üretim sürecine dâhil eden kişilere girişimci denir. Girişimcilik ise; bu kişilerin risk alma, fırsat peşinde koşma ve bunları hayata geçirme ile yenilik yapma süreçlerinin bütününe verilen isimdir (Soyak, 2010:130).

1980’lerden itibaren hızlı bir gelişme ve değişme gösteren girişimcilik anlayışı, ekonomik ve teknolojik gelişmeler sayesinde daha da ivme kazanmıştır. Girişimciyi, kısaca kaynaklar konusunda öngörüle bulunarak işi planlayan, insan kaynaklarını örgütleyerek girdilerin işlenmesini sağlayan ve elde edilen çıktıyı da kârlılık yaratacak biçimde tüketicilerin kullanımına sunan kişi şeklinde tanımlamak mümkündür.

İşletme kurmak öncelikle bu konuda bir girişim faaliyetini gerektirmektedir. Girişim faaliyetini gerçekleştirmek için ise girişimci (müteşebbis) gerekmektedir. Üretim faktörlerinin bir araya getirilmesi tek başına yeterli değildir, bu faktörlerin bir girişimci tarafından planlanması, uygulanması ve bunları yaparken de fırsatların değerlendirilerek, risk alınarak bir kazanç veya yarar sağlamak amacıyla olması gerekir.

Girişimcilik konusunda literatürde yer alan yazarlar tarafından girişimcinin farklı yönlerine yapılan vurgular aşağıda özet halinde belirtilmektedir (Soysal, 2010:81):

Yazarlar

- Schumpeter
- Marshall, Say
- Menger, Kynnes, Mises
- Cole, Cantillon, Say
- Smith
- Kırzner, Kirchoff, Leibenstein
- Knight, Cantillon
- Mil, Knight, Cantillon

Girişimci Tanımındaki Vurgular

- Yenilik Yapan
- Yönetici
- Karar Verici
- İş Organize Eden
- Kapitalist
- Piyasada Fırsat Yaratan
- Belirsizlikten Fırsat Yaratan
- Risk Alan

3. KADIN GİRİŞİMCİ KAVRAMI

Girişimci olarak toplum içinde var olmak, kadına; diğer çalışma hayatında yer alan mesleklere kıyasla daha fazla özerklik, bağımsız hareket edebilme, kendini gerçekleştirebilme, geleceğe yönelik hedeflerine ulaşabilme fırsatları sunmaktadır.

Kadınların iş yaşamında deneyim kazanma, yüksek konumlara gelebileceklerini kanıtlama çabaları 1980’li dönemlere isabet etmekte olup, 1990’lı yıllar ise; kadınlara daha yüksek konumları ve erkek egemenliğindeki sektörlerde başarıyı vaat etmektedir. Yıllar ilerledikçe kadın girişimcilerin nitelik ve niceliklerinde artış olmuş ve birçok iş alanında kendilerinden söz ettirmeyi başarmışlardır.

Kadın girişimci, ülke ekonomisine katkıda bulunmakta, devletten iş istememekte; istihdam sorununa çözüm üretmekte, vergi ödemekte, ailenin refah düzeyini arttırmakta, çocukların eğitim seviyelerini yükseltmekte, diğer taraftan girişimci olmak isteyen kadınlara da iyi bir örnek oluşturmaktadır (Soysal, 2009:92).

Günümüzde kadınlar güçlerini; bilim, sanat, ekonomi, siyaset, sosyal yaşam, basın, hukuk, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları gibi çok farklı alanlarda göstermekte, bu alanlarda oldukça önemli bir çoğunluğu oluşturmaktadırlar. Bunun yanında pek çok iş kolunda kadın sayısında görülen artış da ciddi boyutlara varmış durumdadır. İşte farklı platformlarda yer almayı başarmış ve yer aldıkları noktalarda kendi güç ve iletişim ağlarını yaratmayı başarabilmiş kadınlar, girişimci olarak da yaptıkları başarılı çalışmalarla kendilerini ispatlamışlardır.

Aynen girişimciliğin tanımında olduğu gibi, “kadın girişimci” kavramına ilişkin olarak da ortak bir tanım yapmak kolay değildir. Bununla birlikte en genel anlamıyla kadın girişimci, işletmenin başındaki kişi olarak yeni girişimleri başlatan ve bu işin gerektirdiği riskle birlikte finansal, yönetsel ve toplumsal sorumluluklarla birlikte günlük yönetimi bizzat üstlenen kişi olarak tanımlanabilir (Keskin, 2014:77).

4. KADIN GİRİŞİMCİ DESTEKLERİ

Crunchbase’in Nisan 2017’de yayınladığı rapora göre tüm dünyada startup ekosisteminde kadın girişimcilerin oranı %17 civarında. Bu oran 2009 ve 2011 arasında büyük bir değişimle %9’dan %14’lere yükselmiş, sonrasında ise 6 yıldır çok bir değişim göstermemiş. Erkek egemen bir girişim ekosistemini hiç kimse istemez fakat oranların son yıllarda pek bir değişim göstermemesi de bunun için bir çaba, pozitif ayrımcılık yapılmadığını gösteriyor.

Türkiye’de startups.watch adındaki girişimci analiz platformu verilerine göre ise girişim ekosisteminde kadın girişimcilerin oranı %15 civarında. Yani dünya ortalamasının 2 puan altındayız (Gedik ve Gürbüz, 2017:425).

Yatırım adedi olarak bakarsak, 2017 yılında Türkiye’de yatırım alan 100 girişimin 21’inde kadın girişimciler var. Yani %21 civarında bir oran çıkıyor karşımıza. Yatırım tutarı olarak baktığımızda ise kadın girişimcilerin olduğu girişimler 2017 yılında \$6.6 milyon yatırım almış. Toplam yatırım miktarı ise \$42.6 milyon. Yani toplam yatırım miktarının %15’ini kadın girişimciler toplamış (Çabuk, Südaş & Araç, 2015:430).

Türkiye’de kadın girişimci sayısında patlama yaşanıyor. Ağustos ayında kadın girişimci sayısı ilk kez 100 bin sınırını aşarak 109 bine ulaştı. Yaklaşık son beş yılda erkek girişimci sayısı 19 bin azalırken, kadın girişimci sayısı ise 32 bin arttı. Bu rakamlar, 2009-2014 Ağustos arası yaklaşık beş yıllık dönemde erkek girişimci sayısında yüzde 1.7 düşüşü, kadın girişimci sayısında ise yüzde 42’lik artışı ifade ediyor. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre (www.tuik.gov.tr), Türkiye’nin kadın girişimci sayısındaki artış son 10 yıldan bu yana hızlanarak devam ediyor. Ağustos 2014 sonu itibarıyla toplam girişimci sayısı bir milyon 223 bin kişi olarak belirlendi. Bu rakamın bir milyon 114 binini erkek, 109 binini ise kadın girişimciler oluşturuyor. Veriler, özellikle küresel krizin etkilerinin en yoğun hissedildiği 2009 ve 2010 yıllarında erkek girişimci sayısının azaldığına, buna karşılık kadın girişimci sayısında ise artış yaşandığına işaret ediyor. Tek neden olmamakla birlikte, benzer eğilimin kadınların işgücüne katılımında da yaşanması, ekonomik kriz dönemlerinde hane gelirlerinde yaşanan düşüşü ikame etmek amacıyla, kadınların iş ve işgücü piyasasına daha yoğun şekilde katıldığı yorumlarını

güçlendiriyor (Gül ve Altındal, 2016:1370). Araştırmalar her ne kadar o yönde çıksa da arka planda farklı nedenleri vardır. Özellikle Türkiye’de ve dünyada büyük ekonomik krizler çıktıktan sonra kadın girişimci sayısında artış gözlemleniyorsa, işin iç yüzü farklıdır. Türkiye için söylenecek olursa sebebi şudur. Erkek girişimciler iflas ettiklerinde; her tarafa borçları oluşmaktadır. Kendi üzerlerine olan iş yerleriyle devam etmeleri çok zorlaşmaktadır. Devlete vergi ve SGK Prim borçları vardır. Bankalara kredi borçları vardır. Üçüncü şahıslara ticari borçları vardır. Bu durumda hareket kabiliyetleri çok kısıtlandığı için, kendilerinin üzerine olan iş yerlerini kapatırlar. Yeni iş yerlerini de eşlerinin, annelerinin üzerlerine yaparlar. Bu durumda kadın girişimci sayısı artmış gibi olsa da gerçekte durum hiçte öyle değildir. Kadın girişimci sayısının artmasında, son yıllarda yürütülen kampanyalar ve kadın girişimcilere sağlanan kolaylıklar ile desteklerin de önemli bir payı bulunuyor (www.tuik.gov.tr).

Türkiye’de 10 yıl önce sadece 49 bin kadın girişimci buluyordu ve kadın girişimcilerin toplamdaki payı yüzde 4,5 düzeyindeydi. Bu oran 5 yıl sonra 2009’da yüzde 6,4’e, 2013 sonunda da yüzde 8’e yükseldi. 2014’te hızlanan artış paralelinde kadın girişimci sayısı 109 bini bulurken, oranı da ağustos sonunda yüzde 8,9’a ulaştı. Bu arada, kadın girişimciler ağırlıklı olarak hizmetler ve sanayide artıyor. Tarımdaki kadın girişimci oranı son 10 yılda yüzde 0,5-1,1 arasında değişirken, tarım dışı sektörlerdeki oran yüzde 4’lerden yüzde 8’lere gelerek ikiye katlandı.

Hane halkı işgücü araştırması sonuçlarına göre; 2016 yılında, Türkiye’de 15 ve daha yukarı yaştaki istihdam edilenlerin oranı %46,3 olup bu oran erkeklerde %65,1, kadınlarda ise %28 oldu.

Eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı incelendiğinde, kadınların eğitim seviyesi yükseldikçe işgücüne daha fazla katıldıkları görüldü. Okuryazar olmayan kadınların işgücüne katılım oranı %15,2, lise altı eğitilmiş kadınların işgücüne katılım oranı %27,2, lise mezunu kadınların işgücüne katılım oranı %33,6, mesleki veya teknik lise mezunu kadınların işgücüne katılım oranı %41,4 iken yükseköğretim mezunu kadınların işgücüne katılım oranı %71,3 oldu.

Hane halkı işgücü araştırması sonuçlarına göre; şirketlerde üst düzey ve orta kademe yönetici pozisyonundaki kadın oranı 2012 yılında %14,4 iken 2016 yılında %16,7 oldu (www.tuik.gov.tr).

5. KADIN GİRİŞİMCİLERE DESTEK VEREN KURULUŞLAR

5.1. KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı)

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın bünyesindeki KOSGEB, Küçük ve Orta Büyüklüklerdeki İşletmeler (KOBİ) vasfı taşıyan işletmelere çeşitli destekler sağlamaktadır. KOSGEB veri tabanına kaydolmuş işletmeler KOBİ vasfını taşıdıklarına dair beyannameyi doldurmalarının ardından desteklere başvurabilir. Yeni Girişimci Desteği uygulamasında kadınlara özel destek oranı uygulanmaktadır.

Tablo1. KOSGEB Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan Sayısı

Cinsiyet	2012 ve Öncesi	2013	2014	2015	Toplam
Kadın	2.418	2.780	4.633	5.682	15.513
Erkek	2.558	2.837	4.645	6.032	16.072
TOPLAM	4.976	5.617	9.278	11.714	31.585
Kadın %’si	48,6	49,5	49,9	48,5	49,1

Kaynak: KOSGEB www.kosgeb.gov.tr

5.2. İŞKUR (Türkiye İş Kurumu)

İşgücü piyasası ihtiyaçları doğrultusunda; iş ve işçi bulmaya aracılık hizmetini etkin bir şekilde sunmak, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik aktif programlar yoluyla istihdamı kolaylaştırmak, korumak, geliştirmek, çeşitlendirmek ve işini kaybedenlere geçici bir süre gelir desteği sağlamak misyonuyla kurulmuştur.

Destekleri arasında mesleki eğitim, işsizlik maaşı, işbaşı eğitim programları, genç ve kadın istihdamı teşviki sayılabilir (www.iskur.gov.tr).

5.3. Kadın Girişimciler Kurulu

Kadın Girişimciler Kurulu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) bünyesinde kadın girişimcilik konusunda genel politikalar geliştiren ve görüş oluşturulmasına katkıda bulunan istişari bir kuruldur. Kurul aynı zamanda kadın girişimcilere eğitim, kapasite geliştirme desteği ile girişimci fikirlerini hayata geçirmelerinde destek sağlamak üzere kurulmuştur.

Ülkemizdeki kadın girişimci potansiyelinin nicelik ve nitelik bakımından geliştirilmesi ve daha donanımlı hale getirilmesi amacıyla politika belirlemek ve girişimcilik kültürünün kadınlar arasında gelişmesine öncülük etmenin yanı sıra kadınlara kişisel gelişim yollarını öğretmek kariyer geliştirme fırsatları sunmak gibi görevleri vardır (Soysal, 2010:84).

Girişimci ruhlu kişilere, bu özelliklerini daha etkili ve verimli kullanabilmelerini sağlayacak ve iş kurmayı düşünenlere kuruluş ve devamında işi sürdürme süreçlerinde ihtiyaçları olacak temel bilgileri vermek ve yol göstermek amacıyla seminer, panel ve bunun gibi eğitim etkinliklerinde bulunmak; kadın girişimcilerin deneyimli girişimciler yanında staj yapmalarını sağlamak; yurt dışında, özellikle AB ülkelerinde yabancı girişimciler yanında kısa süreli staj imkânları yaratmak; koçluk sistemi geliştirerek yeni iş kuran girişimcilere deneyimli girişimciler tarafından belli sürelerde destek sağlamak; TOBB ve illerdeki odaların öncülüğünde çeşitli illerde “Kadın Girişimci Eğitim ve Danışma Merkezleri” açmak ve bu merkezlerde özellikle AB ve diğer uluslararası kadın girişimci kaynakları konusunda araştırmalar, risk sermayesi, Euroawards gibi konularda danışmanlık yapmak; kadın girişimcilik konusunda detaylı bilgileri ve olanakları güncel olarak sunan bir “Kadın Girişimciler Web Portalı” hazırlamak gibi çalışmalar yürütmektedir (Çiftçi, 2010:44).

5.4. KEDV (Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı)

Kadınların ekonomik sürece katılımlarını artırmak amacıyla, eğitim, kredi, danışmanlık ve pazarlama desteği verir.

5.4.1. İş Geliştirme Desteği

Kendi becerileri ve mevcut yerel ekonomik olanakları araştırılarak iş fikri geliştirmeleri ve iş planı çıkarmaları amacıyla kadınlara eğitim ve izleme desteği verilmektedir. Kadınların kooperatif çatısı altında ortak yürütebilecekleri; gıda üretimi (reçel, turşu, sebze kurusu) ile sabun üretimi, hediyelik kutu yapımı, hazır yemek, tekstil, 2. el eşya satışı, çocuk bakım ve eğitim hizmetleri, lokanta gibi çeşitli alanlarda ortak işler kurmalarına destek verilmektedir.

5.4.2. Maya Mikro Ekonomik Destek İşletmesi

Maya Türkiye'nin ilk mikro kredi kurumudur. KEDV, iktisadi işletmesi Maya kanalıyla iş kurmak isteyen ya da işlerini geliştirmek isteyen kadınlara küçük krediler vermektedir. İlk krediler 800 TL'dir ve tekrar kredilerde bu miktar aşama aşama artmaktadır. Krediler 6 veya 12 ay vade ile verilmekte, geri ödemeler haftalık olarak yapılmaktadır (Çabuk, Südaş & Araç, 2015:436).

5.4.3. Yeni Ürün Geliştirme

Kadınların mevcut becerileriyle üretebilecekleri, pazarda talep olan yeni ürünler geliştirilmektedir. KEDV, bu kapsamda sabun, hediyelik kutu üretimi, vb gibi yeni beceriler için kurslar düzenler ve kadınların edindikleri becerileri işe dönüştürmeleri için eğitim, danışmanlık ve izleme desteği verir.

5.4.4. Tasarruf Grupları

Tasarruf gruplarıyla kadınlar, 10'ar kişilik gruplar halinde kendi küçük tasarruflarını bir araya getirerek kendi ihtiyaçları için kullanabilecekleri bir fon oluştururlar. KEDV, kadınların tasarruf grubu kurmaları ve yönetmeleri konusunda eğitim ve izleme desteği verir.

5.4.5. Nahıl

Nahıl Dükkân'da Türkiye'nin her yanından kadınların ürünleri pazarlanır. KEDV İktisadi İşletmesi olarak faaliyet gösteren bu dükkân kanalıyla ayrıca, siparişler alınır ve kadınların ürünleri internet sayfalarından satılır (Gedik ve Gürbüzer, 2017:428).

5.5. TGMP (Türkiye Grameen Mikrofinans Programı)

Mikro kredi, dar gelirli kadınların kendi kendilerine gelir getirici faaliyetlerde bulunmasına imkan sağlayan, teminat ve kefalet gerektirmeden verilen küçük bir sermayedir. TGMP kar amacı gütmeyen bir iktisadi kuruluştur. Türkiye'deki yoksulluğu azaltmak için dar gelirli kadınlara hibe yerine küçük miktarda krediler vermektedir. Bu "mikro kredi" sistemi, dar gelirli kadınlara iş sağlayarak onların devamlı bir şekilde aile bütçesine katkı sağlamalarını hedeflemektedir.

5.6. KAGİDER (Kadın Girişimciler Derneği)

Türkiye Kadın Girişimciler Derneği, Eylül 2002'de 37 kadın girişimci tarafından ülke çapında faaliyet gösteren ve kar amacı gütmeyen bir sivil toplum örgütü olarak İstanbul'da kuruldu.

Kadın Girişimci Geliştirme Programı kapsamında KAGİDER Girişimci ve Lider Geliştirme Çalışma Grubu, belli aralıklarla gelen aday kadın girişimci proje başvurularını değerlendirir. 1. elemeyi geçen kadın girişimciler "İşimi Kuruyorum Eğitimi"ne davet edilir. İş planlarını hazırlayarak 2. aşamayı geçen adaylara ihtiyaca göre mentörlük, İnkübasyon Merkezi'nde yer alma ve danışmanlık desteği verilir.

Türkiye Kadın Girişimciler Derneği, Garanti Bankası ve Ekonomist dergisinin ortaklığıyla 2007 yılından bu yana gerçekleştirilen Türkiye'nin Kadın Girişimcisi Yarışması, Türkiye'deki kadın girişimci sayısının gelişmiş ülkelerin seviyesine yükselmesine katkıda bulunmak amacıyla düzenleniyor (Soyak, 2010:141).

Yarışma, gerçek başarı hikayelerini kendileri yazan, Türkiye'nin dört bir yanında faaliyetlerini sürdüren kadın girişimcilerin projelerini değerlendiriyor. Kadın girişimcilerin, ekonomik ve sosyal girişimci ruhunu ortaya çıkartarak Türkiye'deki tüm kadınlara örnek teşkil eden başarı hikayelerinin duyurulması hedefleniyor.

5.7. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

İlçelerdeki Kaymakamlıklara bağlı olarak çalışan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, bazı dönemlerde mikro bazda "İş kurmak isteyen yoksul vatandaşlar" için sermaye desteği sağlamaktadır. Asıl amacı ihtiyaç sahiplerine maddi destek olan bu vakfın; mikro düzeyde özellikle kadın girişimcilere girişimcilik desteği de vermektedir. Yararlana bilmek için bulunulan ilçedeki kaymakamlıklarda bulunan SYDV ofisine başvurulması gerekmektedir.

6. SONUÇ

Türkiye'de kadın girişimci oranının, dünya ülkelerine göre çok aşağılarda olmadığı görülse de; ülke nüfusunun yarısını oluşturan ve önemli girişimcilik potansiyeli bulunan kadınların girişimcilik alanında etkin olarak kullanılmadığını göstermektedir. Kadın girişimciliğindeki artış ülkemizde hem kentsel alanda hem de kırsal alanda pek de önemli boyutlarda görünmemektedir. Kadın girişimciliği kırsal alanda aile bütçesine ve kırsal kalkınmaya katkı sağlayabilir. Bu bağlamda kırsal alanlarda tarıma dayalı iş kollarında kadın girişimciliğinin özendirilmesi, yerel kaynakların harekete geçirilmesi ve etkin kullanımı önemlidir. Kadın girişimcilerin sahip olduğu işletmelerin büyük çoğunluğu mikro ölçekli işletmelerdir. Bu nedenle ülke önceliklerini dikkate alarak bu işletmeleri geliştirici politikalar geliştirilip uygulamaya konulmalı ancak kadın girişimciliği sadece işsiz ve yoksul kadınların hane gelirini artırıcı faaliyetlerini ve mikro kredileri içeren bir kavrama dönüştürülmemelidir. Bunun yanında teknoloji, bilgi tabanlı, yenilikçi işletmelerin oluşumunda da kadın girişimciler desteklenmelidir (Gül & Altındağ, 2016:1376). Kadın girişimcilere finansal yönetim eğitimi, teknoloji eğitimi ve modern teknolojinin kullanımı, teknik yardım, mali destek, kredi kolaylığı, altyapısal destek, hizmet sunulacak piyasanın bilinmesi, faaliyette bulunulacak alan hakkında derin bilgi sahibi olunması ve pazarlama ve hizmet sunumu tekniklerinin bilinmesi, güven artırıcı eğitim, e- ticaret, iyi zaman yönetimi ve becerilerin kazandırılması amacıyla gerekli teşvik ve kolaylıklar sağlanmalıdır. Kadın girişimciliğinde özellikle kendi hesabına çalışan kadınlarda sosyal korumasızlığın yüksek oranı göz önüne alınması gereken bir husustur. Türkiye'de kadın girişimcilerin sayılarının ve ekonomiye katkılarının artması için kadınların girişimci olmaya teşvik edilmesi ve güçlendirilmesi gereklidir. Kadın girişimcilerin yöresel olarak yatırım alanlarının değişebileceği dikkate alınarak Türkiye'deki kadın girişimcileri cesaretlendirecek teşviklerin bölgesel ve yerel özellikleri yansıtabilecek kapsamda olmasına da önem verilmelidir. Kadın

girişimcilerin başarılı olmalarında önceden sahip oldukları iş deneyimleri de önemli biri faktördür. Bu nedenle kadınların ücretli istihdamının ve bir meslek sahibi olmalarının önemi büyüktür. Türkiye'nin üzerinde önemle durması gereken husus kadınların işgücüne katılım oranının ve ücretli istihdamının artırılmasıdır. Bu bağlamda ulusal düzeyde uzun vadeli kadın istihdam politikası oluşturmalı ve kadın girişimciliği bu politikanın tek değil ama önemli bir unsuru olarak değerlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Çabuk, S., Südaş, D.H. & Araç, K. S. (2015). Kadın Girişimcilerin İş Yaşam Süreçlerinin İncelenmesi: Adana İlindeki Girişimciler Üzerine Bir Uygulama. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(31), 423-441.
- Çiftçi, M. (2010). Türkiye'de İşsizliğe Çözüm Önerisi Olarak Kadın Girişimciliğinin Geliştirilmesi: Mikro Kredi Uygulamaları. *Çimento İşveren Dergisi*, 42-54.
- Gedik, H. & Gürbüz, B.G. (2017). Girişimcilik ve Pazarlamada Kadın İş Gücünün Artan Önemi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 1(63), 421-434.
- Gül, S.S. & Altındal, Y. (2016). Türkiye'de Kadın Girişimciliğinin Serüveni: Başarı Mümkün mü? *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(4), 1361-1377.
- Keskin, S. (2014). Türkiye'de Kadın Girişimcilerin Durumu. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 9(1), 71-94.
- Özyılmaz, A.M. (2016). *Türkiye'de Kadın Girişimciliği ve Girişimci Kadınların Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.
- Soysal, A. (2009). Türkiye'de Kadın Girişimciler: Engeller ve Fırsatlar Bağlamında Bir Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 65(1), 83-114.
- Soysal, A. (2010). Kadın Girişimcilerin Özellikleri, Karşılaştıkları Sorunlar ve İş Kuracak Kadınlara Öneriler: Kahramanmaraş İlinde Bir Araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 5(1), 71-95.
- Soyak, M. (2010). Kadın Girişimciliği ve Mikro Finans: Türkiye Deneyimi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(24), 129-144.
- Şahin, E. (2009). Kadın Girişimcilik ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profil Üzerine Bir Uygulama. *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 9(17), 287-309.
- Türkten, H. & Demiryürek, K. (2017). Türkiye'de Kadın ve Kadın Girişimciliği. *Türkiye Tohumcular Birliği Dergisi*, 1(16), 57-59.
- www.tuik.gov.tr Erişim Tarihi: 13.01.2019
- www.kosgeb.gov.tr Erişim Tarihi: 19.01.2019
- www.iskur.gov.tr Erişim Tarihi: 27.01.2019